

УДК 657.1:330.1

Яремко І. Й.,
д.е.н., проф. кафедри обліку та аналізу, Національний університет “Львівська Політехніка”,
м. Львів

Пилипенко Л. М.,
к.е.н., доц. кафедри обліку та аналізу, Національний університет “Львівська Політехніка”, м. Львів

ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У ТРАНСМІСІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕХАНІЗМІВ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Анотація. Наведено диспозицію показників фінансової звітності в системі інформаційного забезпечення механізмів макроекономічного регулювання економічних процесів, їх використання для організації державних та інституційних функцій створення нормальних умов ринкової економіки. Розкрито характер використання показників фінансової звітності підприємств національної економіки органами державної статистики та основними інститутами регулювання фінансово-економічних процесів. Сформульовано окремі аспекти адаптації обліково-звітних показників для макроекономічного управління. Доведено, що успішне функціонування системи обліку та фінансової звітності як соціального інституту залежить від відповідності сформованих у даних системах показників потребам різних груп користувачів.

Ключові слова: фінансова звітність, показники, інформаційна база, загальноекономічні процеси, регулювання, методи, механізми, державні органи, інститут.

Yaremko I. Yo.,
Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Accounting and Analysis, National University “Lviv Polytechnic”, Lviv

Pylypenko L. M.,
Ph.D., Associate Professor, Associate professor of the Department of Accounting and Analysis, National University “Lviv Polytechnic”, Lviv

INDICATORS OF FINANCIAL REPORTING IN THE TRANSMISSION OF INFORMATIVE PROVISION OF MECHANISMS OF ECONOMY REGULATION

Abstract. A disposition of indicators of financial reporting in the system of informative provision of mechanisms of macroeconomic regulation of economic processes is showed, as well as their use for the organization of governmental and institutional functions for creation of normal market economy conditions. The character of use of indicators of financial reporting of national economy enterprises by state statistics and key institutions regulating financial and economic processes is revealed. Some aspects of adaptation of accounting and reporting indicators for macroeconomic management are formulated. It is proved that the successful functioning of the accounting and financial reporting systems as a social institution depends on compliance of indicators formed in these systems to the needs of different user groups.

Keywords: financial reporting, indicators, informative base, general economic processes, regulation, methods, mechanisms, state bodies, institute.

Постановка проблеми. Адміністративні та інституційні методи, будь-якого типу організаційно-економічні механізми управління й регулювання загальноекономічних процесів й використовуваний у них інструментарій базуються на об'ємному параметрі формалізованих фінансово-економічних і статистичних показників, неформалізованих індикаторах, у тому числі й щодо очікуваних змін в еко-

номії. З усієї сукупності даних в інформаційному полі переважають показники фінансової звітності підприємств. Окрім прямого використання звітності (безпосередньо державними органами в суто регулятивних процесах), існує також опосередкований вплив якості цих показників на державно-інституційні функції зі створення нормальних умов роботи ринкової економіки [1, с. 3]. Загалом аксіо-

мою є те, що ефективність, дієвість і результативність регулятивно-регламентаційних макроекономічних процесів значною мірою залежить від якості всієї сукупності базової інформації.

Концентрованою (синтезованою) формою виміру ефективності державних та інституційних механізмів є система національних рахунків (СНР), яка формує інтегральний показник вироблення валового внутрішнього продукту. Об'єктивність статистичної системи національних рахунків, призначеної не тільки встановлювати ефективність національної економіки, але й розкривати економічні процеси для аналізу і розроблення економічної політики на макрорівні, значною мірою залежить від якості й релевантності використовуваних показників фінансової звітності підприємств національної економіки всіх галузей та сфер економічної діяльності (базова вхідна інформація). Наведене формулює додаткові "вимоги до постановки обліку і звітності як документальної інформаційної бази СНР" [2, с. 11].

Реалізація державного стратегічного управління, спрямована на забезпечення ефективності суспільно-економічного відтворення національного багатства, обумовлює необхідність перегляду властивостей бухгалтерського обліку як складної відкритої системи в контексті інформаційного забезпечення потреб макроекономічного управління. Однією з властивостей бухгалтерського обліку є його адаптивність до вимог макроекономічного управління, яка створює передумови для гармонізації облікових систем на мікро- і макрорівнях [3, с. 9].

Аналіз останніх досліджень і публікацій дає змогу зробити висновок, що дослідження і розкриття інституційної природи бухгалтерського обліку, рівня впливу якості й релевантності стандартизованих показників фінансової звітності на суміжні сфери державного регулювання є актуальним завданням економічної науки. Досліджуючи шляхи повернення довіри громадськості до корпоративної звітності, зарубіжні науковці С. А. Діпіаза і Р. Дж. Екклз відзначають, що "всі учасники ринку і регулювальні органи мають потребу у прозорій корпоративній звітності" [4, с. 11]. Таке ж позиціонування обліково-звітної системи визначається й у праці вітчизняних науковців П. І. Гайдуцького і В. М. Жука – "бухгалтерський облік є унікальним інститутом, що забезпечує порозуміння та керуваність у соціально-економічних середовищах різних рівнів". Більше того, ними висувається гіпотеза, що показники фінансової звітності можуть об'єктивно виступати "вагомим підґрунтям для збалансування загрозливих для світової економіки "віртуальних бульбашок", утворених на основі маржинальних прогнозів й очікувань" [5].

У переважній більшості суто облікових досліджень релевантність показників обліково-звітної системи для "сфери державного регулювання торкається лише попутно, в силу того, що акцент серед широкого кола користувачів фінансової звітності традиційно ставиться на інвесторів, хоча з показниками звітності пов'язано багато процесів державного регулювання" [1, с. 3]. Виходячи з реального стану обліково-звітної системи, рівня її взаємоузгод-

ження з іншими інституційними механізмами, окремі науковці, зокрема С. Ф. Легенчук, обґрунтовують, що "одним із шляхів розвитку бухгалтерського обліку слід визнати проведення міждисциплінарних і трансдисциплінарних досліджень, які дозволять вийти за "класичні" рамки дисципліни за рахунок залучення методологічного інструментарію інших наук, а також мультидисциплінарних методів" [6, с. 324]. Саме тому, як робить висновок М. М. Шигун, необхідність у "якісній зміні підходів до організації та функціонування бухгалтерського обліку як інформаційної системи актуалізує проблеми розробки сучасного модельно-методичного інструментарію для адаптації системи бухгалтерського обліку до змінюваних умов інформаційного забезпечення та підтримання процесів комплексного вирішення управлінських проблем" [7, с. 2].

Наведене зумовлює тематичний зміст досліджень багатьох науковців, якими обґрунтовується потреба інституційної гармонізації та інтеграції систем бухгалтерського обліку, зокрема з системою національних рахунків. Так, наприклад, М. Меломед, досліджуючи проблемні аспекти інтеграції бухгалтерського обліку і системи національних рахунків в Україні, робить висновок, що "найважливішим моментом координації двох інформаційних систем є усунення вад у звітності господарських одиниць" [2, с. 12]. Досліджуючи контекст зіставності й напрями гармонізації бухгалтерського обліку та системи національних рахунків, В. В. Травін робить висновок, що "основним з ключових етапів побудови цілісної системи даних, необхідної для забезпечення збалансованого розвитку економіки на всіх її рівнях, є гармонізація бухгалтерського обліку та СНР, яка б передбачала можливість оцінки елементів національного багатства через адаптацію елементів системи бухгалтерського обліку до вимог макроекономічного середовища" [3, с. 1]. Ураховуючи низку проблем у сучасному глобальному соціально-економічному середовищі щодо довіри та об'єктивності інформаційних потоків, спричинених ліберальними підходами до їх формування, можна дотримуватися погляду про крайню необхідність більш жорстких норм державного та інституційного регулювання фінансово-економічних процесів. Введення у практичну площину цих норм повинно, на наш погляд, споріднюватися з використанням більш формалізованої інформаційної бази, яка у своїй основі спирається на оприлюднені й підтвержені інститутом аудиту показники фінансової звітності.

Невирішена частина загальної проблеми адаптації системи обліку й звітності до сучасного суспільно-економічного середовища стосується його інституційного змісту, ролі й функцій сформованих і оприлюднених показників цих систем у різнопланових системах інформаційного забезпечення макроекономічних процесів.

Постановка завдання. Основним завданням даного дослідження є розкриття рівня відповідності показників публічної фінансової звітності підприємств потребам макроекономічного управління та інститутам регулювання фінансово-економічних про-

цесів, теоретичне обґрунтування розгляду системи бухгалтерського обліку та звітності як окремого інституційного утворення, формулювання окремих аспектів адаптації цих систем до соціально-економічних потреб.

Виклад основного матеріалу дослідження. Систему взаємопов'язаних показників фінансової звітності економічних одиниць будь-якої національної економіки можна об'єктивно розглядати інформаційною панеллю для багатьох сфер суспільно-економічної діяльності. Це пов'язано з тим, що "бухгалтерський облік є соціально-економічним інститутом, який створює передумови та одночасно накладає обмеження на дії і можливості у підприємстві" [8, с. 127]. Обліково-звітну систему в окремих дослідженнях визначають як "інститут соціально-економічного середовища, котрий забезпечує порозуміння та керуваність у цьому середовищі" [9].

Безперечно, таке позиціонування цієї системи передусім стосується її бази даних, яка використовується для формування загальної інформаційної трансмісії у механізмах регулювання загальноекономічних процесів (в узагальненому змісті термін "трансмісія" означає "передавальний механізм": в економічних дослідженнях витоки цього терміну йдуть від праць Дж. Кейнса, у яких подібний механізм прийнято розглядати через сукупність каналів або ланцюгів макроекономічних змінних, якими передаються впливи" [10, с. 24]; "механізм опосередкованого впливу певного роду імпульсів на макроекономічну рівновагу" [11, с. 24]).

Звітність як складова система управління на макро- і макрорівнях формувалася під впливом потреб відповідних соціально-економічних формацій, де виокремлюються основні користувачі відповідної інформації, що, як правило, здійснюють управління капіталом і забезпечують ефективність економічного розвитку окремих суб'єктів господарювання та суспільства в цілому [12, с. 94]. Функції й концептуальна спрямованість публічної фінансової звітності повинні бути адаптованими відповідно до запитів соціально-економічного середовища, враховуючи й те, що "норми бухгалтерського інституційного дискурсу відображають етнічні цінності соціуму в цілому та цінності певної суспільної групи, що утворює інститут" [13, с. 185]. При цьому важливим є те, що "з логічного погляду система національних рахунків цілком адекватна бухгалтерській техніці моделювання обігу господарських засобів ... проводки СНР відображають усі балансові зміни в активах і пасивах" [2, с. 12], а "національні рахунки будуються за відомою схемою бухгалтерських рахунків" [14, с. 5].

Крім використання показників фінансової звітності для цілей СНР, основними сферами державного регулювання, залежного від показників фінансової звітності, є оподаткування (база оподаткування, контроль і моніторинг податкових платежів), державна статистика, нормативна база інституцій із забезпечення умов для розвитку ринку, регулювання фондового ринку, антимонопольне законодавство і регулювання (контрольна функція), судова система (відображення на балансі власності, реор-

ганізація і ліквідація юридичних осіб, їх злиття і поглинання тощо). Для кожної зі сфер властиві свій характер використання даних фінансової звітності, методи агрегування і трансформації показників і вимоги до їх якості, об'ємності, змістовності.

Завдання бухгалтерського обліку залежать від сукупності інституційних запитів, які генеруються на основі взаємодії ціннісних детермінант (уявлення, знання, інтереси, мотиви, потреби), що формуються на теоретичному та функціональному рівнях економічної системи. Загалом "головна особливість вимог органів статистики і деяких інших сфер державного регулювання полягає в тому, що для їх задоволення необхідна не перебудова правил складання бухгалтерської звітності, а надбудова до існуючих правил" [1, с. 4]. Так, наприклад, у зарубіжних розробках [15] наводиться принциповий параметр додаткової інформації, яка міститься у публічній фінансовій (корпоративній) звітності, її використання та інтерпретація різними групами користувачів. До таких інформаційних джерел, зокрема, віднесено: пенсійний облік, умовні зобов'язання і зобов'язання інвестиційного характеру, розкриття інформації про управління ризиками, деривативи та інші фінансові інструменти. Тут окремо виділено „сегментний аналіз” (сегментна звітність), обґрунтування потреби в якому пов'язується з тим, що суспільно значимі компанії здійснюють різні види діяльності і на різних територіях, а тому для підвищення інформативності фінансової звітності необхідні більш детальні дані про роботу компанії на різних ринках для аналізу доходів від реалізації, прибутку та чистих активів окремих підприємств корпорації в розрізі їх географічного розташування [15, с. 174].

У контексті наведеного принагідно можна відзначити, що "важливим групуванням в СНР відповідно до ринкових критеріїв є групування за інституційними секторами економіки, при цьому інституційна одиниця використовує повний набір бухгалтерських рахунків" [2, 14]. Такого типу інформація використовується не тільки для цілей макроекономічного регулювання економіки, формування регіональних програм збору податків, але й на ринках капіталів та інвестицій для оцінки ймовірних ризиків і довгострокових перспектив компанії. Тому існують такі вимоги (наприклад, SSAP 25 "Звітність за сегментами") щодо додаткової інформації суспільно значимої компанії, які висуваються фондовими біржами, особливо стосовно зареєстрованих і великих компаній.

Показники фінансової звітності у "класичному" розумінні повинні інформаційно забезпечити не тільки макроекономічне регулювання та управління економічними процесами, але і національні інститути з регулювання ринку цінних паперів, фондових ринків, діяльності операторів організації процесів у рамках недержавного пенсійного забезпечення. Проте "сучасний стан бухгалтерського обліку пасивів (капіталу, власності) характеризується: неузгодженістю у визначенні змісту бухгалтерського обліку капіталу; нерегульованістю методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності пасивів" [16]. При цьому "спостерігається однобокий вплив формалізації бухгалтерських правил, втілених у норма-

тивних приписах, на всі сфери “облікового життя” – на практику його діяльності, на діяльність регулюючих і контролюючих організацій” [9, с. 16].

У сучасних умовах важливо виробити ринково орієнтовану концепцію обліково-звітної системи, зокрема парадигми максимально узгодженої з провідною на теперішній час вартісно-орієнтованою концепцією менеджменту. З точки зору інформаційного забезпечення цієї концепції базовим завданням обліку є об’єктивне встановлення вартості (ринкової чи максимально наближеної до неї) власного капіталу суб’єкта ринкової економіки, оцінивши всі його фінансово-матеріальні та інформаційно-інтелектуальні активи. Для цього система бухгалтерського обліку повинна бути забезпеченою адекватними методиками оцінки та принципами формалізації показників.

Даний аспект адаптації обліково-звітної системи важливий і для сучасних потреб макроекономічного управління: “система національного рахівництва є макроекономічним числовим відображенням кругообігу капіталу та доходів замкнутого господарського періоду, який побудований з використанням принципів агрегування та подвійного запису” [14, с. 3]. У деяких дослідженнях вважається, що мінімізація існуючих проблем повинна проходити “через впровадження єдиного підходу до класифікації активів на мікро- та макрорівнях, повинна відбуватися на основі тих положень стандартів фінансової звітності, в яких передбачена характеристика активів з позиції їх належності до ресурсів” [3, с. 10].

Вітчизняні економісти дотримуються погляду, що саме “відсутність даних обліку і статистики про стан національних сукупних активів (основний і фінансовий капітали, інтелектуальні, трудові та інші ресурси) мінус зовнішній борг, який відображається у пасивах національної балансової системи (системи фінансової звітності), не дозволяють економічній громадськості та органам державного управління повною мірою ідентифікувати кризові явища” [17, с. 19, 27].

Для використання формалізованих показників фінансової звітності базовою основою інформації ринковими інститутами передусім необхідна їх об’єктивізація, тобто така обґрунтована система релевантних за змістом і якісним наповненням показників, яка би задовольняла запити користувачів. Таке позиціонування фінансової звітності може бути забезпечене кардинальною зміною (капітальна реконструкція) методологічної основи обліку, формулюванням і розробкою адаптивних до економічних умов наукових концепцій щодо цієї системи, їх урахування в процесах міжнародної стандартизації. Узагальнено слід вказати, що така інформаційна система повинна мати достатній рівень формалізації й системності, бути узгодженою з дієвим у сучасній практиці ринковим інструментарієм.

Формулювання нового формату інституційного середовища, надання скоригованого змісту формальних і неформальних інститутів вимагають суттєвої адаптації до цих змін системи обліку та фінансової звітності як важливої складової інформаційно-аналітичного інструментарію управління і регулювання фінансово-економічних процесів. Най-

важливіші інститути, які формують інституційний простір, висувають низку вимог до зміни концептуально-методологічних засад обліково-звітної системи, основними з яких є наближення балансової вартості суб’єкта ринкової економіки до його ринкової оцінки, забезпечення можливостей оцінювання ефективності його функціонування за критерієм створеної вартості.

Висновки та перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Успішне функціонування системи обліку та фінансової звітності як соціального інституту залежить від відповідності сформованих у даних системах показників потребам різних груп користувачів. При цьому важливо позиціонувати системи обліку і публічної звітності повноцінним соціально-економічним інститутом, а не інформаційною системою м’якої інфраструктури. Базові засади такого інституційного творення повинні бути контекстно узгодженими з методологією системи національних рахунків, принципами побудови сучасного ринкового механізму. Безперечно, найбільш проблемним аспектом становлення системи обліку є вирішення питань щодо відображення у цій системі та можливості репрезентації у фінансовій звітності інформаційно-інтелектуальної складової сучасного підприємства, людського потенціалу, вираженого виміром ефективності системи корпоративного управління.

ЛІТЕРАТУРА

1. Влияние внедрения Международных стандартов финансовой отчетности в Российской Федерации на смежные области государственного регулирования : материалы аналитического доклада рабочей группы Фонда “Национальная организация по стандартам финансового учета и отчетности” // Международный бухгалтерский учет. – 2006. – № 12 (96). – С. 3-9.
2. Меламед М. Про інтеграцію бухгалтерського обліку і системи національних рахунків в Україні / М. Меламед // Бухгалтерський облік і аудит. – 1994. – № 12. – С. 11-15; 1995. – № 1. – С. 8-11.
3. Травін В. В. Бухгалтерський облік і система національних рахунків: напрями гармонізації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит / В. В. Травін; Житомирський державний технологічний університет, 2010. – 21 с.
4. Дипиаза А. Будущее корпоративной отчетности: как вернуть доверие общества / Сэмюэл А. Дипиаза, Роберт Дж. Эклз; [пер. с англ.]. – М. : Альпина Паблишер, 2003. – 212 с.
5. Гайдуцький П. І. Роль бухгалтерського обліку в попередженні економічних криз / П. І. Гайдуцький, В. М. Жук // Економіка України. – 2012. – № 12. – С. 78-82.
6. Легенчук С. Ф. Бухгалтерське теоретичне знання: від теорії до метатеорії : монографія / С. Ф. Легенчук. – Житомир : ЖДТУ, 2012. – 336 с.
7. Шигун М. М. Розвиток теорії та методології моделювання системи бухгалтерського обліку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук : спец. 08.00.09 – бухгалтерський облік,

аналіз та аудит / М. М. Шигун; Державна академія статистики, обліку та аудиту, 2010. – 37 с.

8. Петрук О. М. Розвиток національної системи бухгалтерського обліку в Україні: стратегія, гармонізація, регламентація : дис. ... доктора екон. наук: спец. 08.06.04 / О. М. Петрук. – Житомир, 2006. – 336 с.

9. Жук В. М. Наукова гіпотеза трактування бухгалтерського обліку як соціально-економічного інституту / В. М. Жук // Облік і фінанси АПК. – 2012. – № 2. – С. 14-22.

10. Міщенко В. Монетарний трансмісійний механізм в Україні / В. Міщенко, А. Сомик // Вісник НБУ. – 2007. – № 6.

11. Алімпієв Є. В. Фінансова й монетарна трансмісія в економіці України / Є. В. Алімпієв // Фінанси України. – 2010. – № 5. – С. 23-30.

12. Кучеренко Т. Генезис функції і концепції фінансової звітності в системі управління / Т. Кучеренко // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2009. – № 3. – С. 94-104.

13. Семенишина Н. В. Бачення дефініції поняття “бухгалтерський облік” крізь призму інституційної теорії / Н. В. Семенишина // Торгівля, комерція, підприємництво : збірник наукових праць ЛКА. – 2013. – Вип. 15. – С. 181-186.

14. Швець В. Г. Національне рахівництво – як інструмент макроекономічного аналізу / В. Г. Швець // Світ бухгалтерського обліку. – 1997. – № 2. – С. 3-11.

15. МакКензі В. Використання та інтерпретація фінансової звітності / Венді МакКензі ; [пер. з англ.; за наук. ред. Г. В. Григораш]. – Дніпропетровськ : Балнс Бізнес Буks, 2006. – 528 с.

16. Сопко В. В. Концепція бухгалтерського обліку пасивів (капіталу, власності) в управлінні підприємницькою діяльністю : автореф. дис. ... доктора екон. наук: спец. 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит / В. В. Сопко. – КНЕУ, 2008. – 33 с.

17. Дергачова В. Моніторинг національного розвитку як фактор економічної безпеки держави / В. Дергачова, М. Савельєв // Економіка України. – 2010. – № 1. – С. 19-28.

18. Хорин А. Н. Рыночно ориентированная финансовая отчетность: баланс корпоративного капитала / А. Н. Хорин // Бухгалтерский учет. – 2006. – № 15. – С. 39-44.

REFERENCES

1. Vlijanie vnedrenija Mezhdunarodnyh standartov finansovoj otchetnosti v Rossijskoj Federacii na smezhnye oblasti gosudarstvennogo regulirovanija : materialy analiticheskogo doklada rabochej grupy Fonda “Nacional'naja organizacija po standartam finansovogo ucheta i otchetnosti” (2006), Mezhdunarodnyj buhgalterskij uchet, № 12 (96), s. 3-9.

2. Melamed M. Pro intehratsiiu bukhholders'koho obliku i systemy natsional'nykh rakhunkiv v Ukraini, *Bukhhalters'kyj oblik i audyt* (1994), № 12, s. 11-15; (1995), № 1, s. 8-11.

3. Travin, V. V. (2010), *Bukhhalters'kyj oblik i systema natsional'nykh rakhunkiv: napriamy harmonizatsii : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ekon. nauk : spets. 08.00.09 – bukhholders'kyj oblik, analiz ta audyt, Zhytomyrs'kyj derzhavnyj tekhnolohichnyj universytet*, 21 s.

4. Dipiazza A. and Robert Dzh. Jekklz (2003), *Budushhee korporativnoj otchetnosti: kak vernut' doverie obshchestva*, Al'pina Pabliher, M., 212 s.

5. Hajduts'kyj, P. I. and Zhuk, V. M. (2012), Rol' bukhholders'koho obliku v poperedzhenni ekonomichnykh kryz, *Ekonomika Ukrainy*, № 12, s. 78-82.

6. Lehenchuk, S. F. (2012), *Bukhhalters'ke teoretychne znannia: vid teorii do metateorii*, ZhDTU, Zhytomyr, 336 s.

7. Shyhun, M. M. (2010), *Rozvytok teorii ta metodolohii modeliuvannia systemy bukhholders'koho obliku : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia doktora ekon. nauk : spets. 08.00.09 – bukhholders'kyj oblik, analiz ta audyt, Derzhavna akademiia statystyky, obliku ta audytu*, 37 s.

8. Petruk, O. M. (2006), *Rozvytok natsional'noi systemy bukhholders'koho obliku v Ukraini: stratehiia, harmonizatsiia, rehlementatsiia : dys. ... doktora ekon. nauk: spets. 08.06.04. – Zhytomyr*, 336 s.

9. Zhuk, V. M. (2012), *Naukova hipoteza traktuvannia bukhholders'koho obliku iak sotsial'no-ekonomichnoho instytutu, Oblik i finansy APK*, № 2, s. 14-22.

10. Mischenko V. and Somyk A. (2007), *Mone-tarnyj transmissijnyj mekhanizm v Ukraini, Visnyk NBU*, № 6.

11. Alimpiiev, Ye. V. (2010), *Finansova j monetarna transmissii v ekonomitsi Ukrainy, Finansy Ukrainy*, № 5, s. 23-30.

12. Kucherenko T. (2009), *Henezys funktsii i kontseptsii finansovoi zvitnosti v systemi upravlinnia, Visnyk Ternopil's'koho natsional'noho ekonomichnoho universytetu*, № 3, s. 94-104.

13. Semenyshyna, N. V. (2013), *Bachennia defini-tsii poniattia “bukhhalters'kyj oblik” kriz' pryzmu instytutsijnoi teorii, Torhivlia, komertsii, pidpriemnystvo : zbirnyk naukovykh prats' LKA, vyp. 15*, s. 181-186.

14. Shvets', V. H. (1997), *Natsional'ne rakhivnyts-tvo – iak instrument makroekonomichnoho analizu, Svit bukhholders'koho obliku*, № 2, s. 3-11.

15. MakKenzi V. (2006), *Vykorystannia ta inter-pretatsiia finansovoi zvitnosti*, Balans Biznes Buks, Dnipropetrovs'k, 528 s.

16. Sopko, V. V. (2008), *Kontseptsii bukhhal-ters'koho obliku pasyviv (kapitalu, vlasnosti) v uprav-linni pidpriemnyts'koiu diial'nistiu : avtoref. dys. ... doktora ekon. nauk: spets. 08.00.09 – bukhholders'kyj oblik, analiz ta audyt, KNEU*, 33 s.

17. Derhachova V. and Savel'iev M. (2010), *Monit-orynh natsional'noho rozvytku iak faktor ekonomichnoi bezpeky derzhavy, Ekonomika Ukrainy*, № 1, s. 19-28.

18. Horin, A. N. (2006), *Rynochno orientirovan-naja finansovaja otchetnost': balans korporativnogo kapitala, Buhgalterskij uchet*, № 15, s. 39-44.